

Naročilna lista: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Cena Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inse-
rti ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravišтво sprejema naročilno, inserate
in reklamacije.

Dijaška Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini

„Naša Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in
petek. Uredništvo in upravišтво je v Mar-
iboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se
more govoriti vsaki dan samo od 11. do
14. ure. Recepti se ne vrstijo.
Nesaprite reklamacije do poštnice prve.
Telefon Maribor št. 115.

33. številka.

MARIBOR, dne 11. maja 1925.

Letnik I.

Kako „državotvorci“ golju- fajo državo.

Dne 30. januarja 1925 je prinesla od oblasti ustav-
ljena »Straža« članek pod naslovom: »Odkod dobivajo
Žerjavci denar?« V tem članku je bil pred javnostjo
razkrinkan del lumparije, katero so si privoščili Žerjavci
s Križevsko opekarne. Ker je nekaj dni po objavi objav-
ljenega članka g. dr. Žerjav potom policijske oblasti pred
volitvami ustavil ter prepovedal »Stražo«, je izostal drugi
del gmotne tragedije, katero so si privoščili naši policaj-
demokratski Žerjavci s Križevsko opekarne in tudi z dru-
gimi podjetji.

Ker si baš sedaj gospoda krog »Jutra« in »Naroda«
v strahu pred vstopom Radičevcev v vlado hoče prisvojiti
in vzeti v zakup monopol na državotvornost, hočemo v na-
slednjem to državotvornost Žerjavovcev fotografirati v lu-
či navadne goljufije in to ne navadnega jugoslovanskega
državljana, ampak države!

Kratek opis že objavljenega v »Straži« od 30. I. 1925.

Rus Anton Ljumir je prišel kot bivši bogat industrija-
lec v Kijevu v avstrijsko vojno ujetništvo in se je oženil
s Slovenko Znidarič v Križevcih pri Ljutomeru. Prodajal je
svoja podjetja v Kijevu in kupil Križevsko opekarne v dru-
žbi s svojim svakom Drag. Znidaričem (takrat bančni urad-
nik v Slovenski banki) leta 1921 za 3 milijone 100 tisoč
kron. Ljumir je leta 1922 k opekarne postavil mlin in žago,
sušilnico za opeko, razširil elektrarno in nabavil mnogo
raznega modernega inventarja.

Sam g. Praprotnik in Tone Kristan sta kot zainteresi-
rana izvedenca cenila celo podjetje, ko je bilo urejeno od
Ljumirja, na 8 do 10 milijonov dinarjev. Po inventarju je
bilo celo imetje cenjeno na 6 milijonov din.

Prvotna lastnika Križevske opekarne d. d. z o. z. sta
bila Rus Ljumir in njegov svak Drago Znidarič.

Znidarič je kot uradnik Slovenske banke prodal svoj
delež g. Dragotinu Hribarju, takratnemu predsedniku Slo-
venske banke. G. Hribar je v približno 14 dneh zopet pro-
dal ta kupljeni delež Vinku Sketu, ki je bil takrat podrav-
natelj Slovenske banke. Vinko Sket je bil prisiljen prodati
ta delež g. Antonu Kristanu, ki se je baš tedaj vgnezdil v
Slovenski banki kot novi predsednik.

Ko je imel Kristan enkrat Sketov delež v rokah, je pri-
silil s ponarejenimi dokumenti od ministrstva za trgovino-
industrijo Ljumirja, da se bo njegovo podjetje, ker je on
bil tedaj še ruski državljan, nacionaliziralo, k prodaji de-
leža. Pod grožnjo »nacionalizacije«, ki je dr. Žerjav re-
cept, je Ljumir odstopil svoj delež Kristanu v znesku 3
milijonov dinarjev. Ko je bil ubogi Rus Ljumir potom gro-
žnje o laži-nacionalizaciji iztisnjen iz podjetja, so ga na-
stavili še kot ravnatelja družbe. Kakor hitro sta postala
Praprotnik in Kristan faktična posestnika Križevske ope-
karne, sta obremenila firmo z dolgom od 2 milijonov din.

Ljumir je odločno ugovarjal tej obremenitvi, a ker
gospoda Praprotnik in Kristan nista poslušnila njegovega
protesta, je Ljumir izstopil iz upravnega sveta družbe in
tako nato so ga tudi odslovili kot ravnatelja podjetja.

Kako je zadeva s Križevsko opekarne danes?

Ko je Ljumir izstopil kot upravni svetnik Križevske
opekarne, je izvolila družba (recte družabnika: Praprotnik-
Tone Kristan) brez občnega zbora v upravni svet Lovro
Petovarja iz Ivanjkovec in Viktorja Glaserja iz Ruš. Oba
omenjena gospoda sploh nista niti delničarja. Glaser je
tako po naznanilu izvolitve upravnim svetnikom odklonil
to čast, Lovro Petovar jo je seveda sprejel in se še do dan-
es solnči v tem dostojanstvu.

Ko je prevzela Slovenska banka Križevsko opekarne
v svojo posest, je bilo podjetje aktivno in je posedalo 1 mi-
lijon obratnega kapitala.

Danes, ko je upravni svetnik opekarne g. Lovro Peto-
var, ki si je v časti svetnika pozidal hotel v Ivanjkovcih z
opeko od Križevske firme, izkazuje podjetje na papirju 6
milijonov dinarjev dolga.

Križevska opekarne že ni imela tri leta občnega zbor-
ra, ni izkazala na zunaj v tem času nobene bilance in ni
izplačala delničarjem nobenih dividend. Obremenitev pod-
jetja do 6 milijonov dinarjev je umetna in se beleži samo
radi tega, da pride firma v konkurz in bi postali nato nje
lastniki po prav malenkostni ceni: Praprotnik, Tone Kristan
in še hotelir Lovro Petovar. Treba namreč omeniti, da so
še do danes delničarji pri Križevski opekarne: Slovenska
banka in Ljumir s 45% — Petovar nima vložene niti ene
pare! Vsakemu količkaj razumnemu gospodarju se bo pač
čudno zdelo, kako je ravno Lovro Petovar kot osebo in
zase dober gospodar spravil Križevsko opekarne v dolg 6
milijonov dinarjev in on sam si je pa pri tem pozidal hotel
v Ivanjkovcih. Za gospoda Petovarja bi že pač bil čas, da
bi enkrat javno povedal: odkod obremenitev opekarne za
6 milijonov dinarjev in odkod njegov hotel in križevska
opeka za to stavbo?

Kako državotvorci goljufajo državo!

Dosedaj smo na kratko obrazložili zgodovino nacija-
lizacije Križevske opekarne. Pri celi skrajno umazani za-
devi so zainteresirani: g. Praprotnik, ravnatelj Slovenske
banke, glavni intimus in podpornik »Jutra«, »Slovenskega
Naroda« in vseh Žerjavovih podjetij, Tone Kristan, bivši
direktor Belja, minister n. r., ravnatelj Slovenske banke,
sedaj ravnatelj Zadrúžne socijalistične banke v Ljubljani,
in znani ivanjkovski Lovro Petovar. Vsa ravnokar imeno-
vana gospoda je iz najbolj ozkega Žerjavovega kroga, krije
z denarjem časopisna podjetja Žerjavovcev in še spada
danes med najbolj čiste državotvorce. Žerjavovcem a la:
Praprotnik, Kristan, Petovar je po »Jutru« in »Narodu«
država nad vse! Ta gospoda po Žerjavu in Pivku glasuje
v Beogradu za vsako povišanje davkov v prepričanju: mi
sami, kar nas je krog Žerjava, plačamo itak najmanj! Da
je ta naša trditev resnična, hočemo dokazati javnosti ravno
glede plačevanja davkov in pristojbin pri Križevski ope-
karne.

Dr. Andrejčič v Ljubljani, ki je steber Slovenske ban-
ke in vseh Praprotnikovih špekulacij, je bil in je še danes
mnenja: ako se napravi kaka kupna pogodba, se napravita
vedno dve: ena za prodajalca in kupca; druga za oblasti
in davčno oblast. Ravnokar pribito je Andrejčičeva smer
nica, kojo mu je zabičal Žerjavov državotvorni mecen Pra-
protnik. Te smernice dveh pogodb so se držali Žerjavci
tudi pri vseh pogodbah, katere so sklepali glede Križevske
opekarne in so samo pri tem podjetju opeharili davčno
oblast in s tem seveda tudi državo, za daleč preko 600 ti-
soč dinarjev samo na zamolčanem šestodstotnem desetku,
kolki niso niti uračunani.

Kako izgledajo pogodbe Žerjavovcev napram davčni oblasti.

Prva pogodba glede Križevske opekarne, ki davčni
oblasti ni bila prijavljena, se glasi na resnični znesek 2
milijona 900 tisoč in je bila sklenjena med Dragotinom
Hribarjem in Vinkom Sketom. Druga pogodba: Sket-Tone
Kristan 2 milijona 900 tisoč ni bila prijavljena. Tretja:
Kristan—Križevska industrijska družba v znesku 2 milijo-
na 900 tisoč in četrta za 2 milijona 250 tisoč, ki tudi nista
bili javljeni. Ako računamo na okroglo od teh navedenih
švot samo šodstotni desetek brez kolektivov, ki tudi niso
bile plačane, znaša goljufija državne blagajne od strani
Žerjavove gospode okroglih 600.000 dinarjev in to samo
pri enem podjetju. Danes plačuje Križevska opekarne let-
no le 5—6000 dinarjev prometnega davka in nič več.
Da je davkarija ne prime, izkazuje na papirju 6 milijonov
dinarjev dolga. In vse te goljufije ne vidi davčna oblast,
ki je sicer napram kmetom in manjšim industrijalcem, ki
niso pod »državotvorno« zaščitno roko, tako stroga in na-
tančna. Da so ravnokar navedeni podatki o goljufiji države
resnični, je še danes razvidno iz raznih pogodb, koje hrani
Anton Ljumir in so oblastim vsak čas na razpolago. Tako
torej izgleda ljubezen Žerjavove gospode do države v prak-
si in to samo v enem slučaju, a jih je od prevrata do danes
bogzna koliko.

Še par primerov: kako treba ljubiti bližnjega po evangeliju
Žerjavovcev.

V zgorajšnji razpravi smo nakratko orisali, kako so
ugledni Žerjavovci ogoljufali Ljumirja za Križevsko ope-

karno in državo za desetek. V naslednjem še hočemo na-
vesti par vzgledov, kako je Praprotnik-Kristanova družba
hotela upropastiti in je resnično tudi upropastila še nekaj
drugih žrtev.

G. Milko Jesih, bivši bogat vinski trgovec v Ljubljani.
Temu je odprl konto pri Slovenski banki kot takratni pred-
sednik g. Tone Kristan, m. n. r. V približno dveh mesecih
je bil po mnenju Kristana kredit za Jesiha pri banki izčr-
pan in banka mu je kredit nenadoma odpovedala. Jesih ni
dolga takoj plačal, podjetje je prevzela banka, Danes se
imenuje Jesihova tvrdka »Vinarija« in glavni dobiček ima-
ta gospoda: Kristan in dr. Andrejčič, med tem ko je g.
Jesih od leta 1923 na beraški palici.

G. Vinko Sket, bivši podravnatelj Slovenske banke,
od katerega je kupil Kristan delež Križevske opekarne in
kateremu so obljubili 250.000 v gotovini in ravnateljsko
mesto v banki, toži še danes bivšega ministra Kristana za
obljubljeni denar, ki mu ni bil izplačan. Po Praprotnikovem
receptu iz državotvornega strahu pred davki ni sklenil g.
Sket oblastim prijavljene pogodbe, ampak samo od intere-
siranih podpisano pismo, ki je sedaj pri sodišču v Ljub-
ljani. Obravnava med Sketom in Kristanom se je vršila v
Ljubljani pri sodnem svetniku Skaberne dne 18. aprila
1925. Pri obravnavi je Skaberne svetoval g. Kristanu, naj
se on kot minister n. r. poravna s Sketom, ker bo pravdo
zgubil, a se je izgovoril, da ne more, ker nima denarja.
Posestnik Kristanovega premoženja je za oblasti njegova
žena!

G. Čater, lesni trgovec, veleindustrijalec in veleposest-
nik v Celju, bi tudi znal povedati marsikaj, kako je hotel
pomoči njemu g. Kristan na beraško palico po istem re-
ceptu, kakor je pogal s trebuhom za kruhom g. Ljumirja.
G. Čater je namreč kot veleposestnik pod agrarno reformo.
Za Čaterjevo premoženje in balast agrarne reforme je zve-
del tudi kraljevi minister na razpoloženju g. Anton Kri-
stan. Malo pred zadnjimi volitvami je bil g. Kristan štiri-
krat pri Čaterju in mu prigovarjal, naj napravi iz celega
svojega podjetja delniško družbo, v kateri bi se vgnezdil
on Kristan, Praprotnik itd., ker le v tem slučaju bi ga on
kot bivši minister in vplivni mož na najvišjih mestih v
Beogradu rešil agrarne reforme. Čater bi bil sprejel Krista-
novo zvito ponudbo, a si je premislil, ker je baš tedaj v
»Straži« od dne 30. januarja 1925 čital, kako sta naciona-
lizirala Praprotnik in Kristan Križevsko delniško družbo in
je odklonil Kristanovo posredovanje glede dviga agrarne
reforme in je še danes posestnik svojega imetja, a bi že
ne bil več, ako bi bil sklenil delniško družbo z Žerjavovci.

Očrtali smo danes samo v par potezah državotvorstvo
Žerjavove ožje gospode in homo ta za javnost podučljivi
portret še izpolnili, da bo uvidel vsak še danes zaslepljeni
pristaš SDS, za kaj da prav za prav gre Žerjavovi kliki, ker
vedno bobna o lastni monopolizaciji državotvornosti in ob-
tožuje protidržavnosti vse one, ki se ne pustijo od nje iz-
rabljati in izmozgavati.

(Za popolno verodostojnost zgorajšnjega članka jamči
Anton Ljumir, Maribor, Slovenska ulica.)

Spominjajte se Dijaške večerje!

Narodni in strankarski sporazum.

Sporazum je eminentna državna ideja. Bistvo in obi-
ležje tega sporazuma je poštenje, pravica in popolna ena-
kopravnost vseh delov, ki ga tvorijo. To je pravi sporazum,
vse drugo, kar si lasti to ime, je pa profanacija visokega
bistva. Pravi sporazum je pravi in trdni temelj družbe in
države, drugi sporazumi so pa v življenju samo enodne-
vnice. Lani pod Davidovič-Koroščevo vlado se je iskreno,
vneto in resno delalo na pravem narodnem sporazumu, le-
tos pa imamo dobo strankarskega sporazuma.

»Vse gre dobro.«

Te dni so dajali hrvatski poslanci in prvaki na veliko
optimistične izjave. Najprej Pavle Radič, potem dr. Nikič
in končno še sam Stjepan Radič so dejali: »Vse gre dobro!
Na sporazumu se radi. Določeni so ljudje, ki vse vodijo
in to delajo!« — To se je povdarjalo ravno ob času, ko je
prišla v Zagreb posebna anketa ali preiskovalna komisija
radi 24 hrvatskih mandatov, ki so na poti Pašiču, ki ima
s Pribičevićevo skupino vred komaj 10 glasov večine nad
celo opozicijo ter se boji, da bi ga v parlamentu zatekli
dnevi brez te večine, ker ima vedno kakih deset svojih
poslancev razkropljenih daleč na okrog po svetu radi »za-
rade«, ki je veliko večja kot poslanske dnevnice.

»Vse gre dobro« nadalje ob času, ko nasilni samo-
stojni demokrati neovirano od radikalov še vedno pašujejo
ter radikali ničesar ne pokažejo in ne udeležijo proti temu.

In ljudje, ki »radijo na sporazumu« — to je še posebno
poglavje!

Anketa v Zagrebu.

Zakaj je Pašič odložil verifikacijo 24 hrvatskih man-
datov, je jasna stvar in cela anketa z vladno glasovalno

mašino ima samo namen, da celo stvar zavleče in uredi,
da se bo ujemalo s Pašičevimi računi. Predsednik te an-
kete je dr. Laza Markovič, za njim pa prideta dr. Kojič in
dr. Janjič, in če ne bi bil četrti od obtoženih korupcionis-
tov Velizar Jankovič nekje na komisiji in »zaradi«, bi bil
gotovo tudi on v tej anketi. Ti člani ankete pa vodijo tudi
razgovore med radikali in radičevci, kar se da sklepati iz
tega, da tudi Laza Markovič pripoveduje, kako »gre vse
dobro«, pop Janjič je pa takoj, ko je prišel v Zagreb, na-
pravil daljši obisk Stjepanu Radiču v zaporu. Ta obisk je
hotel sicer zatajiti, a ko se ni dalo, je pa zatrjeval, da je
obiskal Radiča samo kot stari prijatelj in pobratim iz časa
»Markovega protokola.«

Po ljudeh, ki ga od radikalne strani vodijo in so, ka-
kor oba Radiča pravita, — tudi določeni za to, ima »spora-
zum na vsak način zelo slabe izgledе.

Poštenih radikalov

je gotovo mnogo, a kaj pomaga to za enkrat, ko se pa njih
glas ne čuje iz komandiranja in vpitja one radikalne manj-
šine, ki prvič že od nekdanj podpira Pribičevića, drugič pa
kaže vse namene »podvale« ali kompromitiranja vsake le-
pe in čiste ideje.

Ta skupina zavrača narodni sporazum, ukvarja se
pa od slučaja do slučaja s strankarskim sporazumom.
Pa še s tem so težave. Kakor povodom »Markovega proto-
kola« tako tudi sedaj radikali nočejo razumeti, da so stvar-
i, ki jih v kulturnem svetu dajejo vladajoče stranke same
od sebe brez vsakega pogajanja in brez vseh koncesij. S
poštenimi radikali v tem oziru ne bi bilo nobenih težav, a
treba je počakati, da pridejo v radikalni stranki poštenjaki
tudi do veljave.

Iz političnega zatišja v nervoznost.

Vladni predsednik Pašič in skupščinski predsednik Trifković sta zajedno ozdravela, kakor sta zajedno tudi obolela. Slučaj sem, slučaj tje, na različne načine se pa le komentira in še za več kombinacij daje snov to, da Pašič še ni šel prisegati na dvor kot predsednik nove PP. vlade. (Med tem se je to tudi že zgodilo.)

Ministri so med njegovo obolelostjo sami prisegli. Dolgo so bili čakali nanj, končno jim je pa dal sporočiti, naj ne čakajo nanj in naj sami prisežejo.

Ker je bil po letnem zborovanju Narodne obrane v daljši avdienci sprejet njen predsednik vojvoda Stepa Stepanović, se mnogo govori o

neutralni vladi,

katero naj bi vodil vojvoda Stepanović, dokler se ne bi po zaslišanju vseh voditeljev parlamentarnih skupin ustvarila nova situacija. Ker je bil vojvoda Stepa že tolikokrat središče brezplodnega ugibanja, bo tokrat najbrž tudi tako.

Razburjeni Pribičević.

Ker se sliši od parlamentarne ankete v Zagrebu pod predsedstvom Laze Markovića da »gre vse dobro«, da se radikali dobro razumejo z radičevci in celo z onimi, ki so pod anketo, da so bili na večerji pri Prpiću, da so delali izlete v okolico, da je dr. Janjić obiskal

Radiča v zaporu in da je sploh »vse dobro«, je Pribičević ves iz sebe. Tožari in zgraža se na vse strani. Najprej je bil pri Pašiču, potem sta pa z dr. Žerjavom šla še na dvor tožiti, da je neprimerno, nedopustljivo; strašno in bogzna kaj še vse od vladnih članov ankete, da stopajo v take slike z radičevci, ki so vendar še v »preiskavi«. Pašič je Pribičevića gotovo odpravil s svojim staroznanim »bidne ili ne bidne«. — Pribičević roti, hujska in tarna — — —

Strankarski sporazum RR

priznava sedaj glavno radikalno glasilo »Samouprava«. Jasno, kakor še nikdar doslej, se priznavajo službeni razgovori za sporazum med radikali in radičevci, povdarja se pa, da je radi pravilnega poteka položaja potrebno, da je parlamentarna večina soglasna v vseh političnih, socialnih in upravnih (administrativnih) vprašanjih, katere bo realnost spravila na dnevni red.

Davidovičev demokratiški klub

je na svoji seji obravnaval odnose do drugih parlamentarnih skupin ter se je v pogledu razgovorov in pogajanj med radikali in radičevci vzdiral konkretnih političnih izjav.

Politične vesti.

Kupčija za glave. Naš zunanji minister g. dr. Ninčić pred odhodom na konferenco Male antante ni hotel dati nobenih poročil in izjav o svojih pomenkih z bolgarskim zunanjim ministrom Kalfovom. Kljub temu se je pa zvedelo, da je skušal minister Kalfov pred vsem pridobiti od naše vlade izročitev bolgarskih beguncev, ki bivajo od padca nekdanje bolgarske zemljoradniške vlade v Beogradu in po drugih krajih. Bolgarski režim bi te ljudi silno rad izročil rabelju in zato je minister Kalfov pripovedoval v našem zunanjem ministrstvu velike storije o skrivni emigrantov pri zadnjih atentatih. Za slučaj, da se jih ne izroči brez vsega, priporoča bolgarski režim Beogradu posebno komisijo, ki naj bi preiskala krivdo emigrantov. Kakor se sliši, ni bila Bolgarska kratkomalo odbita, ampak stavile so se protizahteve izročitve raznih makedonskih ustašev, ki so prihajali na naše ozemlje. Med drugimi zahteva Beograd tudi generala Protogerova, naslednika ubitega voditelja makedonstvujuščih Todora Aleksandrova. — Vršila se je torej ostudna kupčija za glave in bo bolgarske zemljoradniške begunce samo to še rešilo, ker ni pričakovati, da bi bolgarski režim nam izročil kakega Protogerova.

Glavno glasilo hrvatske seljaške politike je pretečeni teden ponovno izšlo pod imenom »Dom«. Ob obznani ustavljenemu »Slobodnemu domu« je sledil novi »Slobodni dom« in ko je bil ta tudi ustavljen, se je napravil poskus z »Glasom hrvatskega naroda«, ki je pa ostalo samo pri prvi številki in sedaj je glasilo Radičeve stranke »Dom«, kakor pred dobrimi 15 leti. »Dom« bo najbrž ostal, ni pa izključeno, da mu policija od časa do časa zopet dela sitnosti, ker samostojni demokrati na upravnih mestih na Hrvatskem počenja še vedno vse mogoče, da bi ljudstvo izživljali ter spodkopali pomirljivo politiko.

Živahno razpoloženje je vladalo v Zagrebu ob prihodu parlamentarne ankete v zadevi še neverificiranih hrvatskih mandatov. »Hrvat« poroča, da je bilo tudi na hodnikih sodišča živahno politično življenje, kakor po prostorih narodne skupščine. Ko je iz sobe, kjer se je nahajal Stjepan Radič, prišel Pavle Radič očitno dobro razpoložen, ga je obsula cela truma novinarjev. Pavle Radič je z nasmehom odgovarjal na vse strani. »Kako je s političnim položajem?« vprašuje dopisnik, Radič pa odgovarja: »Vse se odločuje na anketi. Anketni odbor ba najbrž tudi Stjepana Radiča zaslišal. Zaslišan bom tudi jaz. Vse je odvisno od izida ankete!« — Na vprašanje, če teče sporedno z anketo še kaka druga politična akcija, je govoril Pavle Radič zopet o anketi. Na vprašanje, če se sedaj v Zagrebu med radikali in radičevci vodijo kaka pogajanja, je pa odvrnil, da ne ve. — Ko je prišel iz sobe od Stjepana Radiča njegov branitelj Ivica Kovačević, so tudi njega povpraševali: Kako je? — in on je tudi odgovarjal: »Vrlo dobro!« — V Zagreb je prišlo iz dežele mnogo poslancev, ki še nimajo verificiranih mandatov, da se stavijo anketi na razplago.

Po svetu.

Nemiri v Maroku. Rifska ustaja pod vodstvom slovitoga Abd-El-Krime, ki so ga že tolikokrat proglasili za mrtvega, se je iz španskega ozemlja razširila tudi na francoska tla. Ustaši so nenadoma prodri meje francoskega območja, ker francoske čete niso pričakovale, da bodo Maročani svojo dolgoletno borbo proti španski oblasti razširili v splošni verski boj proti Evropejcem. Francoske protiooperacije so v polnem teku, vodi jih maršal Lyantey, ki ima svoj sedež v Fezu. Boj ne bo lahek, ker se razvija na fronti od 400 km v zelo gorovitih krajih ter so Marokanci oboroženi celo z zrakoplovi, ki so jih zaplenili — Španjolcem. Med Francijo in Španijo se vodijo razgovori o skupni akciji proti ustašem.

Trocki zopet v Moskvi. Po štirih mesecih se je Trocki zopet vrnil v Moskvo in to se komentira splošno kot povrnitev na kako važno mesto sovjetskega sveta in sovjetske uprave. Sicer se ne misli, da postane Trocki zopet vrhovni poveljnik vojske, pač pa se pričakujejo druge važne spremembe vrhovne sovjetske uprave. Razširile so se

že vesti o odstopu Zinovjeva. Sovjetska vlada je te vesti sicer zanikala, nekaj bo pa le na tem, ker se vrača Trocki, ki velja za njegovega velikega nasprotnika.

Število katoličanov v Rusiji. V Rusiji obstoja predvsem nadškofija Mohilev s sedežem v Petrogradu. Nadškof Cieplak in pomožni škof Roop živita v inozemstvu. To je največja nadškofija na celem svetu in se razprostira od Baltijskega morja do Behringove ceste in od Arhangelska do Harkova in Taškenta. Na tem skoro neprednem prostoru je 152 cerkev in nekaj kapelic za približno 320.000 vernikov. Dušnih pastirjev je 86 in od teh je 15 zaprtih. Nadalje je škofija vzhodna Sibiraja s sedežem v Vladivostoku (škof Slivovsky). Ta škofija šteje 6 župnij z ravno toliko dušnimi pastirji in 20.000 vernikov. Škofija Tiraspol s sedežem v Saratovu. Šteje 300.000 duš, 90 cerkev in 100 kapelic. Škofa Kesslerja so pregnali in živi v Berlinu. Polotok Krim in cel Kavkaz tvorita skupaj apostolski vikarijat. Škof Smets, rodом iz Holandije, ima svoj sedež v Tiflisu. Ta škofija ima 30 cerkev in 68.000 vernikov. Škofija Kamieniec vzdihuje še danes pod boljševiškim jarmom. Škof Mańkovsky živi z večino duhovščine v prognanstvu na Poljskem. V tej škofiji je ostalo samo še 42 kaplanov, ki vršijo dušeskrbje v 113 cerkvah za 320.000 katoličanov. Škofiji Luck in Żitomierz sta sedaj ločeni, prva je poljska, druga ruska. Cela škofija skupaj šteje 107 cerkev in 350.000 vernikov in samo 68 kaplanov. Škofija Minsk je najbolj zapuščena in od boljševikov najbolj preganjana in ima svoj sedež v Novogrodeku. Šteje 46 cerkev, 160.000 vernikov in 14 duhovnikov. Razven katoličanov latinskega obreda so v Rusiji armenski katoliki in jih je vseh skupaj 48.000, imajo 50 cerkev in ravno toliko duhovnikov. Katoliki grškega obreda so duhovščine čisto oropani. Grškokatoliški škof Leonida Fedorov je bil obsojen na 10 let ječe, vsi njemu podložni duhovniki so tudi deloma zaprti alj pa odpravljeni v Sibirijo.

Iz Slovenije.

Vojna vrstitev (vojni razpored) v Sloveniji preklicana. Vojno ministristvo je dne 18. novembra 1924 pod št. 12437 odredilo, da morajo vojaške oblasti skupno z okraj. glavarstvi spomladi leta 1925 izvršiti po vseh okrajih razvrstitev vojnih obveznikov in živine ter vozov za vojaške svrhe. Okrajno glavarstvo v Mariboru je začetkom meseca maja poslalo občinam celega okrajja razpored zbirališča za posamezne občine. Tako se je n. pr. odredilo, da morajo priti vojni obvezniki v nedeljo, 17. maja v Št. Lenart v Slov. gor. skoro iz vseh občin tega okrajja, skupno iz 40 občin. Prignati morajo seboj tudi živino: konje in vole ter pripeljati vozove. Isto se je odredilo za občine levega in desnega brega.

Vse to je absolutno neizvršljivo. Nemogoče je, da ljudje na en dan in iz tako velikih daljav pridejo h vojaški prisegi in razporedu in še priženejo živino ter pripeljejo vozove. Vse to je tehnično neizvedljivo. In ravno ob nedeljah in praznikih je bila odrejena prisega in dovoz voz ter živine! S tem se ljudem prepreči obisk cerkve.

Okrajna organizacija Slovenske ljudske stranke za okraj Sv. Lenart v Slov. goricah je po svojem načelniku č. g. Gomilščku prosila poslanca Fr. Žebota za intervencijo. Poslanec Žebot je skupno s svojimi tovariši pri vojnem ministru in diviziji v Ljubljani interveniral ter zahteval, naj se napovedana razvrstitev v Št. Lenartu, na Teznu in na Ranci prekliča.

Intervencija je imela uspeh. Komanda dravske divizije v Ljubljani je takoj preklicala napovedano prisego in dovoz voz in živine v Št. Lenart, na Ranco in Tezno. Tudi v drugih krajih Slovenije je napovedana vojna vrstitev preklicana. Okrajno glavarstvo je občine o tem obvestilo z odlokom Br. 27 mob. z dne 7. maja 1925.

Veliki požar na Dravskem polju. V noči od petka na soboto, dne 5. t. m., in sicer ob pol 10. uri, je izbruhnil v vasi Zlatoličje, občina Sv. Janž na Dravskem polju, požar, ki je tekom noči upepelil veliki del vasi. Zgorelo je 21 objektov. Požar je izbruhnil pri posestnici Tereziji Ertl. Na pomoč so prihitele sledeče požarne brambе: Št.

Janž, Maribor, Ptuj in Hajdin. Požarne brambе so stale pod poveljstvom g. požarnega mojstra mariborske požarne brambе Franca Salkovića. Ker so gospodarska poslopja bila večinoma lesena in s slamo krita, se ni dalo skoro nič rešiti. Požarne brambе pa so otele vse stanovanjske hiše, kar se je zahvaliti v prvi vrsti mariborski požarni brambi, ki je prišla na pomoč s svojimi modernimi stroji in brizgalnami. Cevi za dovoz vode so položili požarniki v dolžini 1500 m do Drave. Tako so požarne brambе rešile vsaj najpotrebnejša živila in pohištvo. Pogorelo pa je v 21 poslopih vso gospodarsko orodje, vozovi, krmā, perutnina in tudi večje število svinj, dočim so govedo in konje vse rešili. Najhuje so prizadeti posestniki Terezije Ertl, Franc Orešek, Jakob Ogrizek, Franc Ogrizek, Mart. Dobnik in Janez Pišek. Skoda znaša povprečno cenjena več milijonov kron. Posestnik Franc Orešek je dobil pri reševanju živine težke poškodbe. Šele zjutraj v soboto so požarne brambе lahko zapustile pogorišče. Hvala gre pa vsem požarnim brambam, da so lokalizirale velikanski požar. Na licu mesta se je okoli polnoči zbralo več tisoč ljudi. Poslanec Vesenjāk si je v soboto ogledal mesto nesreče in bo v Beogradu storil vse, da se ubogim pogorelcem denarno odpomore.

Usoda ponarejevalca denarja. Pred nedavnim časom je v Ptuju prišel v promet ponarejeni dolarški ban kovec. Falsifikat je bil izdelan zelo slabo; ponarejanja dolarjev je bil osumljen takoj neki Potočnik, ki je bil radi enakega delikta že večkrat obsojen in zaprt. — Orožništvo je dobilo na to nalogo, da Potočnika izsledi. Včeraj je orožniška patrolja iz Franca iskala falsifikatorja v Račah, kjer se je po navadi mudil. Ko so orožniki začeli preiskovati neki senjak, so našli Potočnika skritega v senu. Ko je zagledal orožnike, je potegnil revolver, ter oddal tri strelе, ki pa niso zadeli. Orožniki so na to tudi odgovorili s strelji in Potočnik je bil dvakrat zadet. En strel mu je zdrobil levo ramo, drugi pa desno roko. Težko ranjenega Potočnika so prepeljali sihoči v bolnico.

Koncert Glasbene Matice v Ptuju. Dne 6. maja t. l. je priredilo učiteljsvo Glasbene matice skupno z godalnim kvartetom svoj drugi koncert s prav izbranim sporedom. Koncertni program je obsejal različne avtorje, kakor Chopin — G moll balado, Smetanovo Naški prizor na češkem, in Mendelsohnovo Rondo Capriccioso za klavir. Gdč. Kabajeva, voditeljica Glasbene matice in absolventja praškega konservatorija je podala klavirske točke, lahko rečemo naravnost dovršeno, njena igra je bila v vseh točkah sijajna le pri zadnji skladbi bi si želel poslušalec nekoliko mirnejšega in počasnejšega tempa. Ona kaže veliko razumevanje za klasično glasbo, obvladala tehnično plat in gre skladbam do dna in jih doživlja tako, kakor si jih zamisli avtor sam. Druga točka je bila Beethoven — F dur sonata za violino in klavir. G. Markež slušatelj na ljubljanskem konservatoriju in učitelj na Glasb. matici je podal isto prav vrlo, ter se je potrudil, kar je v njegovi moči, in kaže nadarjenost in precejšnjo tehniko in boče sigurno pri marljivem študiju postal izvrsten violinist. Na klavirju ga je spremljala gdč. Stöhr, učiteljica Glasbene matice, katera je bila kakor vedno izborna, njena igra je mehka, lahka in jasna ter kipi življenje iz iste. Drugi del sporeda je bila Schubert — Smrt in devojka za godalni kvartet, ki so ga podali gg. Markež, Orožen, Novotny in Stritar. Skladba je bila skrbno pripravljena in so isto podali oziroma izvajali mirno in solidno, vsekako moramo zabeležiti pri kvartetu precejšnjo napredek, kajti pri nekaterih delih skladbe so se prav dobro strnili v lepo zaokroženo enoto. Godalni kvartet sam pa je trajal neprenehoma čez eno uro, vsekako za poslušalca, ako poslušata tudi dobro muziko; predolgo; vsekako pa je koncert krasno uspel in nudil obilo umetniškega užitka in je bil dobro obiskan.

Odlikovanje junaka dela v Starem trgu. Lepa slovesnost se je obhajala v ponedeljek, 4. maja. Gospod Gregor Črešnik, kovač v tovarni za kose je bil odlikovan od kralja z zlato kolajno za zvesto, več kot 60 letno službovanje. V izbranih besedah je častital zvestemu delavcu g. srezki komisar Eiletz in mu pripel odlikovanje na prsi. G. Gregor Črešnik je zaposlen že od leta 1862 v tovarni za kose, ki je sedaj last g. Köllnerja. Čeravno starček v 83. letu opravlja po dolgih 63. letih še vedno isto delo pri malem kladivu, kakor nekdanj v mladeniški dobi. Redka slavnost se je nadaljevala s službo božjo v cerkvi M. B. v Trobljah, ki ji je bil slavljenec dolgo vrsto let skrbni ključar. Tovarnar Köllner, ki prav po očetovski skrbi za svoje delavce, je kot zaključek lepega dneva pripravil slavljencu in njegovim tovarišem kovačem slavnostni večer v Šarnerjevi gostilni v Legnu. Diploma, s katero se je podelilo g. Črešniku odlikovanje, je tiskana oz. pisana le v cirilici, tako, da je odlikovanec v svojo veliko žalost, čevarno ima še dobre oči, ne more čitati. Da pa bi se starček 89 let še učil cirilice, menda ne bo nihče zahteval. Želimo, naj bi se slavljenec še marsikatero leto veselil zasluženega odlikovanja!

Smrtna nesreča v Starem trgu. Delavec Blaž Plešnik v tovarni za lesene klince je v soboto, dne 5. t. m. ob pol 11. uri odpiral zatvornice pri jezu v Suhodolnici. Pri tem se mu je izpodrsnilo in je padel tako nesrečno v strugo potoka, da si je prebil lobanjo in bil čez par trenutkov mrtev. Bil je pošten, krščanski mož, zato upamo, da je našel kljub neprevidni smrti v večnosti usmiljenega sodnika.

Mariborska porota. Letošnje mariborsko poletno porotno zasedanje se prične 15. junija. Za to zasedanje so bili v petek 8. t. m. izžrebani sledeči glavni prototniki: posestniki: Toplak France v Gačniku, Korošec Franc v Razvanju, Kolarič Anton, Središče 95, Osojnik Luka, Meža, Žitek Franc, Ljutomer, Marčič Konrad, Slémen,

Harič Ivan, Jedlonc 12, Turk Anton, Prepolje 14, Flu-cher Rupert, Ceršak 13, Lah Blaž, Orešje 26, Golob Ma-rija, Cigonce, Divjak Janko, Ljutomer, Kotnik Domi-nik, Dobrije 3, Petovar Albin, Sp. Porčič, Dobinger Šte-fan, Pokoš, Erker Tomaž, Hrastovec, Sver Jurij, Zgor. Porčič, Srnc Franc, Vukovski dol, Rošker Anton, Gor. Hlapje, Divjak Ivan, Zg. Žerjavci 20, Korošec Karol, Zgor. Voličina, Školiber Jože, Stanovno 6, Potisk Štefan Cogetinci 49, Horvatič Rudolf, trgovec v Križevcih, Šef Franc, posestnik in mizar v Hardeku pri Ptuj, Pečar-nik Ivan, posestnik in pek v Fari pri Fali, Vrbanič Jak-ob, posestnik in lesni trgovec v Sp. Žerjavcih, Pogač-nik Hinko, tovarnar v Rušah, Drogenik Vinko, posest-nik in gostilničar v Marenbergu, Marinič Edvard, trgo-vec in gostilničar v Deterniku 3, Vaupotič J., posestnik in gostilničar, Lancova vas 34, Rajšp Franc, posestnik in lončar v Framu in Mikl Franc, trgovec in gostilnič-čar, Plačarovi 18. — Namestniki, ki stanujejo vsi v Mariboru, in sicer: Novšak Josip, brivec, Kralja Petra trg 2, Novak Albin trgovec, Koroška cesta 7, Šinigoj Josip, trgovec, Marijina 10, Kosič Hinko, gostilničar, Cvetlična ulica 20, Puchmeister Ferdo, sprevodnik v. p. Židovska ulica 3, Potočnik Ferdo, mizar, Čopova ulica št. 15, Ulčar Sebastijan, brivec, Koroška cesta 6, Horvat Nikolaj, trgovec, Vežbališče 1, Marušič Anton, mizar, Frankopanova ulica 9.

Esperantizem in katolici- zem.

Vkljub temu, da se danes toliko razpravlja o medna-rodnem pomožnem jeziku, ker ga sedanost — doba sve-tovnih organizacij in kongresov, doba svetovnega prometa in radija — nujno rabi, se nam vendar zdi napis brezpred-meten. Ali ni ravno katoliška Cerkev že zdavnaj rešila problem pomožnega jezika z latinščino? Ako se lahko spoz-razumejo cerkveni poglavarji iz vseh delov sveta potom latinščine, je to vendar jasan dokaz, da katoliška Cerkev esperanta sploh ne rabi. Toda sklep je napačen, ker ima-mo danes polno laičnih internacionalnih katoliških orga-nizacij, ki se seveda ne morejo posluževati latinščine. Mnenje, da bi se tudi te organizacije lahko posluževale tega jezika, da bi torej latinščina kakor v srednjem veku postala zopet nekaj mednarodni jezik, je pogrešen v tem-lju. Glavna zahteva, ki jo stavimo na mednarodni jezik, je lahkoča. Že samo težkoča onemogoča latinščino širjim slojem. Toda tudi latinski slovar ne zadošča že zdavnaj več modernim potrebam. Treba bi bilo mnogobrojnih novih skovank in ravno največji občudovatelji Ciceronovega je-zika so se raje odločili za esperanto, kot za tako zmrcvar-jeno latinščino.

Toda ali ni esperanto že v bistvu protiven katoliciz-mu? Ali ni njega genialni ustvaritelj Poljak dr. Zamenhof žid? Ali se ga ne poslužujejo mednarodne organizacije framazonov, anarhistov itd.? Da, vse to je res. Toda ne pozabimo, da je esperanto le sredstvo, ki ga lahko vsakdo v kakršnekoli svrhe uporablja. Ne pozabimo nadalje, da je ravno ustvaritelj esperanta dr. Zamenhof dal temu jeziku takozvano interno idejo, ki se tako krasno zлага s tem-eljmi krščanstva.

Dejstvo, da je ravno katoliška Cerkev največja med-narodna organizacija, ki mora torej najbolj občutiti mnogo vrstne zapreke mnogojezičnosti, je diktiralo tudi stališče cerkvenih hierarhije napram temu pokretu. Priznati je tre-ba, da je to stališče nadvse napredno in da je posebno pa-pež Pij X. takoj sprevidel ogromen pomen mednarodnega pomožnega jezika za katoliško Cerkev. Ko je pričel izda-jati Abbe Peltier esperantski časopis »Espero Katolika«, mu je poslal papež svoj blagoslov. Intenzivnemu delovanju tourskega nadškofa, posebno pa prvaku ogrskih espe-rantistov prelata dr. A. Giesswein na esperantskem polju se je zahvaliti, da so se pričeli vršiti katoliški esperantski kongresi, izmed katerih je bil posebno sijajen oni v Rimu leta 1913. Izmed sodobnih vnetih pristašev esperanta pa imenujemo samo podriškega nadškofa Amette, ki je pokro-vitelj internacionalnih katoliških esperantskih združenj, kardinala Rossuma, kardinala Frühwirta v Monakovem, sedmograškega nadškofa G. Majlátha itd. Internacionalna katoliška liga s sedežem v Švici izdaja službeno glasilo »Katolika Mondo«, dočim je naloga organizacije Mond-junularo Katolika razširjanje esperanta med katoliško omla-dino. Med nami Jugoslovani je med esperantskim duhov-ništvom važno ime dr. fr. T. Velniča, ki je spisal čitanja vredno knjigo »Problem medjunarodnog jezika i Espe-ranto.«

Dnevne novice.

Hčerka rajnega Stambolijskega in Kalfov. Obisk bol-garskega zunanjega ministra Kalfova v Beogradu je dal povod za incident, ki je bil po časopisju malenkostno kome-n-tiran, a je zelo značilen. V trenutku, ko je stopil Kalfov iz poslo-pja zunanjega ministrstva v Beogradu in se odpravil na dvorski maršalat, da se vpiše v dvorsko knjigo, se je nabralo pred poslojem ministrstva precej ljudi. Od radovedne ljudske množice nekako prisiljena sta se poja-vila pred palačo, iz katere je stopil Kalfov, tudi neka dama in en gospod. Kalfov je ravno stopil iz palače zunanjega ministrstva, ko ga je ugledala ona dama, kriknila je pri go-gledu na Kalfova tako na glas, da so se vsi ozrli, ki so stali v njeni bližini. Ko je začela dama na ves glas ihteti, so bili okoli stoječi uverjeni, da se jej je kaj pripetilo. Vprašali so jo, kaj ji je, ker tako glasno plaka. Dama je odgo-ovorila: Kako ne bi jokala, ka vendar ne morem mirno gledi-ti krvnika, ki mi je ubil očeta in povrh še 20.000 ne-

Novodošlo originalno angleško sukno

modno perilo, samoveznice, klobuki itd.

Fr. Mastek, Glavni trg 16.

dolžnih ljudi. Gospod, ki je spremljal damo, jo je po tej njeni izjavi prijel pod roko in jo odvedel do fujakerja. Navzoči so spoznali damo in kmalu ugani, zakaj je tako na glas zahtela, ko je zagledala Kalfova. Jokajoča dama je bila namreč gospa Bojadžijev, hčerka rajnega Stambolijskega.

Tihotapstvo na morju. Od prevrata sem je najbolj cve-telo tihotapstvo v primorskih krajih, ki ležijo blizu italijan-ske meje. Tu se je tihotapilo kar na debelo, po cele ladije so tihotapci prevažali iz Italije. Tihotapstvo po morju je bi-lo dobro organizirano ter je povzročilo naši državi ogrom-no škodo. Zatreji ga je bilo nemogoče, dokler naši carin-ski organi niso dobili primernih motornih ladij za službo ob obali. Te ladje nam je dobavala Nemčija; izredno so hitre ter dobro oborožene in preskrbljene z vsemi pripra-vami, osobito z močnimi reflektorji, da onemogočijo pre-drznim tihotapcem njihov posel. V bližini Sušaka je tak ca-rinski čoln te dni napravil dober plen. Z reflektorjem je odkril tihotapsko ladjo, ki je prevažala iz Italije tovore svile. Ladije je last Nikole Gržetiča iz Krka, katerega so imeli že dolgo časa na sumu radi tihotapstva. Ladjo in tovor mu je carina zaplenila.

Priporočljiv tajnik. V Vršacu bi se moral letos v jeseni vršiti neke vrste velesejm, za katerega je pripravljali odbor delal po celi državi reklamo. Te dni pa je zadela ta bodoči velesejm smola, ki ga bo še mogoče popolnoma onemogočila. Vse predpriprave za organizacijo velesejma so bile poverjene tajniku pripravljalnega odbora Ivanu Češlanoviču, ki je razpolagal prosto tudi s potrebnim denar-jem. Češlanovič je tako dobro delal za organizacijo vele-sejma, da je denar porabil v svoje namene, za svojo na-logo se pa sploh ni brigal. Sleparijam so prišli šele sedaj na sled, ko je že ves denar razmetal. Vse predpriprave so s tem padle v vodo in odbor bo moral pričeti z novim de-lom, da sploh omogoči vršitev velesejma.

Obnoveitev Carlierovega procesa odbita. Dne 8. t. m. je beograjsko sodišče odbilo zahtevo branitelja francos-kega kapetana Carliera, da se obnovi znani proces proti morilcu Svicarja Isellija, Zagovornik dr. Martinac je v svo-jem predlogu navedel razne razbremenilne okolnosti, na podlagi katerih bi moralo sodišče Carliera kot nedolžnega izpustiti. Sodišče je pritožbo zavrnilo kot neosnovano ter odklonilo obnoveitev procesa. Za rešitev sodišča je vladalo med beograjskim občinstvom silno zanimanje. Sodnih raz prav se je udeležil tudi Carlier, katerega so prepeljali iz kaznišnice v Požarevcu. Po odklonilni razsodbi sodišča je bil Carlier zopet odposlan v kaznišnico.

Borza. Budapest 870, Italija 254 1/2, London 300.50, Praga 183, Dunaj 873, Zürich 1199. Dinar notira na borzi v Curihu 8.35.

Iz Maribora.

SLUŽBENA PRAGMATIKA ZA USLUŽBENCE MARI-BORSKE OBCINE.

Po prevratu, še posebno pa pod vlado socijali-stov, je nastal med raznimi kategorijami občinskih urad-nikov in uslužbencev popolni kaos, posebno glede plač. Uslužbenci iste kategorije in enakih zmnožnosti so imeli dozdej večkrat popolnoma različne plače. Da, zgodilo se je celo, daje uradnik, ki ima fakultetno izobrazbo, pri 25 letih službe imel nižjo plačo, kakor uradniki z meščan-sko, da celo z ljudskošolsko izobrazbo pri 10 do 12 služ-benih letih. Kratko rečeno: takega kaosa, kakor je v tem oziru sedaj na magistratu, gotovo ne najdemo nikjer. Ra-di tega je bil klic po novi pragmatiki splošen, kajti nova pragmatika bi naj te nedostatke odpravila. Občinski svet si je bil svest teške naloge, ki mu jo je nalagala službena pragmatika. Vedel je, da se kričiči nedostatki glede plač ne dajo tako lahko odpraviti. Dolgotrajna so bila posveto-vanja glede pragmatike med zastopniki uslužbencev in med zastopniki občinskega sveta. Raznih načrtov ni manj kalo. Pa naj se je stvar obračala, kakor se je hotela, vseh uslužbencev pač ni bilo mogoče zadovoljiti. Če so bili za-dovoljni eni, pa so bili nezadovoljni drugi. Končno je pa prišla stvar tako daleč, da so se zavrgli vsi najrazličnejši načrti ter se je pristopilo k reševanju tega vprašanja na podlagi državne pragmatike. Na tej podlagi se je vršila zadnji četrtlet seja finančnega in pravnega odseka obč. sveta, na kateri se je sklenilo obč. svetu glede pragma-tike predlagati: Za podlago pragmatike obč. uslužbencev se vzame pragmatika za državne uslužbence s spremem-bo, da dobivajo občinski uslužbenci doklade po prvem draginjskem razredu, in ne po drugem, kakor državni. Glede plač dosedajnih uslužbencev pa se je sklenilo sle-deče: Ker se je uslužbenecem začetkom leta 1924 zvišala plača za 25% tedajšnjih doklad z izrecno omejitvijo, da ta povišek velja samo do nove pragmatike, zato se vsem uslužbenecem črta od dosedajne plače teh 25% doklade. Ako s tem odbitkom mestni nastavljenec pade pod plačo državnega nastavljenca iste vrste — zaračunavši pri dr.— nastavljenec doklade po prvem draginjskem razredu — potem se mu dohodki zvišajo na visokost dohodkov, ka-kor bi jih imel po državni pragmatiki. Ako pa mestnemu nastavljenecju po odbitku gorej navedenih 25% ostane več,

kakor bi mu šlo po državni pragmatiki, potem obdrži te višje prejemke. Splošno pa se za dozdej nastavljenca še določi, da nobenemu ne sme pasti plača pod 1500 din. mesečno. Vsak torej obdrži vsaj 1500 mesečno. Vodje raznih oddelkov dobijo razven tega še funkcijske doklade po 600 in 300 din.; uradniki s fakultetno izobrazbo pa dobijo mesečno 250 din. fakultetne doklade. Ta načela so bila v odseku sprejeta. Po teh načelih bi nekateri na-meščenci dobili višje plače, kakor dozdej, nekateri pa bi izgubili mesečno po 281 din., in drugi nekako po 394 D. Ker je končni obračun pokazal, da bi pri gorej navedenih principih občina mesečno izplačala nekaj manj, kakor do-zdej, zato se je sklenilo, da se naj tistim, ki bi po načrtu izgubili do 300 din., črta samo 150 din., tistim pa, ki bi izgubili po načrtu nad 300 din., se naj črta samo 200 D. Do teh sklepov sta torej prišla finančni in pravni odsek obč. sveta in jih bodeta predlagala občinskemu svetu, da jih sprejme.

Proti tem sklepom ni nikdo glasoval v odseku, tudi zastopnika socijalističnega kluba ne, pač pa sta zadnja dva, ko se jima je načrt razložil in pojasnil, izrecno izja-vila, da ne bodeta več zagovarjala takoimenovanega »uradnega« načrta, temveč se strinjata z izraženimi načeli, ker po tem načrtu sluga dobijo izdatno več, kakor bi dobili po takoimenovanem »uradnem« načrtu.

To je torej resnica o službeni pragmatiki magistrat-nih nastavljenecv, kolikor se je o nji dozdej sklepalo, vse drugo, kar se piše ali govori, je laž in zlobna zavijanja.

Sicer so razprave odsekov pravzaprav tajne in bi tudi o službeni pragmatiki iz odseka ne smelo ničesar priti v javnost, a ker je že enkrat »Volksstimme« to objavila, se-veda napačno, smo morali tudi mi z resnico v javnost. »Volksstimme« čisto navadno laže, ko piše, da sta Bahun in Ošlak preprečila s svojim nastopom, da se dosedajnim uslužbenecem ni črtalo od plače 300 do 400 din., kakor se je nameravalo. Predloga, da se odbitek od plače zniža od 281 din., oziroma 394 din., le na 150 din., oziroma na 200 din., ni stavil ne g. Bahun in ne g. Ošlak, ampak stavil ga je občinski svetnik dr. Jerovšek. Pričakujemo, da bodeta gg. Ošlak in Bahun v tem smislu informirala svoj lajbžurnal »Volksstimme« ter da bodeta lažnjivega poro-čevca pošteno prijala za ušesa. Ako bi morala pri tem sama sebe stresiti za ušesa, bi bilo dokaj žalostno. Pa menda ja ne bo treba!

Dne 17. majnika vsi na veslico Društva za zidanje no-ve župnijske cerkve Sv. Magdalene v Mariboru! Kakor že smo poročali, priredi omenjeno društvo dne 17. majnika ob 15. uri na vrtu podoficirske inženjerske šole (poprej kadetnica) v prid stavbenem fondu veliko majniško pro-slavo z obširnimi veselničnim sporedom. Udeležencem se bo nudila najrazličnejša zabava. Društvo bo postavilo 12 šoto-rov, oskabelo drčo, vrtljak, strelišče, ribolov, šaljivo pošto, zapor itd. Svirale bodo: mariborska vojna muzika pod vod-štvom kapelnika g. Josipa Čermak, godba katoliške omla-dine in godba iz Razvanja. Prostor bo zvečer električno razsvetljen. Vstopnina 5 dinarjev za osebo. Nakaznice se dobijo v Cirilovi tiskarni in bukvarni ter v nekaterih večjih trgovinah magdalenskega predmestja.

Mariborska Glasbena matica odpotuje danes ob 14. uri na svojo koncertno turnejo. Prvi koncert bo v Beogradu jutri zvečer. Beograjska kulturna društva in mestna občina pripravijo našim pevcem slovesen spre-jem in pogostitev.

Knjižnica pokojnega g. dr. Medveda. Na dražbi za-puščine pokojnega g. dr. Medveda dne 5. t. m. je nakupilo Zgodovinsko društvo celo njegovo knjižnico za »Studijsko knjižnico.« — Naravno je, da je bilo v tej 607 knjig ob-segajoči zbirki mnogo takih, katere že omenjena knjižnica ima v enem ali večih izvodih. Zgodovinsko društvo odda te razpoložne knjige, ako se ji ponudi kaka druga knjiga, koje še »Studijska knjižnica« d osedaj nima, za to ali pa za malo denarno odškodnino. Dotične knjige so v »Štu-dijski knjižnici« (Štomškov trg 7) I) na ogled. — Obili častilci blagega pokojnika pridobe tem potom tudi trajni knjižni spomin na njega.

Pri dobrodelni tomboli poštnih uslužbencev, ki se je vršila včeraj popoldne na mariborskem Glavnem trgu, so dobili sledeči dobitke: gospodična Jeramic Ana, šivilja, Koroščeva 32 je dobila spalno sobo; ženski ši-valni stroj je dobil brivski vajenec Dreksler Herman, Ruška cesta 3, moško kolo je dobil Valentič Aleksander, krojač, Koroška 90, kuhinjsko posodo je dobil Živko Vinko, učitelj, Dobrežje, 4 metre bukovih drv je dobil Pelicon Josip, zidar, Radvanje 6. Razen tega je bilo razdeljenih: 150 amb, 100 tern, 25 kvatern in 10 kvintern.

Izvanredna seja mestnega občinskega sveta maribors-kega se vrši v torek, dne 12. majnika 1925 ob 5. uri po-poldne v prostorih mestne posvetovalnice, Dnevni red: Službena pragmatika.

Brezalkoholna okrepčevalnica. Večkrat se je že pov-darjala potreba kake brezalkoholne gostilne ali okrepče-valnice v Mariboru. Tej potrebi se pripravlja od pomoči na ta-način, da se bo na Glavnem trgu otvorila brezalkoholna okrepčevalnica, ki bo gotovo dobro služila v toplem času.

»Hamlet« na našem odru. Sredi tega tedna vpri-zori mariborska drama v režiji in insceneriji ravnatelja drame g. Valo Bratine najpopulárnejšo dramo nesmrtnega genija Shakespearea »Hamlet.« Je to drama večno lepa, večno privlačna in vedno nova, dasi so že minula stoletja, odkar je bila prvič vpri-zorjena. Nastopil bo ves dramski ensem-ble. Premijera se bo vršila izven abonementa ter se vstop-nice že sedaj lahko rezervirajo.

Gledališka uprava sporoča: Ker je že potekel zadnji rok za vplačevanje abonenmenta te sezone, prosimo vse p. t. abonente, ki še do sedaj niso poravnali tozadevna vplačila, da to čimpreje storijo. Abonma se plačuje pri dnevni gledališki blagajni.

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman v treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.
Prevod iz italijanščine.

Se sedem ur torej.

Z okna je bil razgled na košček vrta, ki se je raztezal med vilo ter jezerom in pristaniščem. V prvih časih svoje ljubezni je Franco ondi stal, kadar je pričakoval prihod in pristanek neke prav določene barčice, iz katere je vselej izstopila vitka osebnica, lahka kot veter, ki se pa nikdar, nikdar ni ozrla tja proti oknu. Nekega dne pa je šel potem na vrt, da bi jo srečal, in ona se je za trenutek obotavljala, ali bi izstopila in sprejela pomoč njegove roke — ki je bila čisto odveč. Tu spodaj na vrtu ji je dal prvič cvetko, dišečo cvetko mandevilia snavedens. Tu spodaj se je nekoč precej globoko urezal z nožičkom, ko je rezal zanjo vrtnico. In ona mu je bila ob tisti priliki dala s svojim razburjenjem zanj tako radostipolno znamenje svoje ljubezni. Koliko sprehodov z njo in drugimi prijatelji je sledilo potem, preden je stara mati zvedela, tam preko po samotnem obrežju gore Bisnago; koliko dopoldanskih in popoldanskih izletov, tja do tiste gostilnice na pobočju hriba Doi! S kakšno sladkostjo v srcu se je vračal domov ob spominu na poglede njenih oči in se zaprl v svojo sobo, da bi si jih obnovil in se ob njih opajal! Ti prvi občutki ljubezni so mu prihajali sedaj v spomin, pa ne drug za drugim, temveč vsi naenkrat, vstajajoč iz vode in žalostnih obrežij, na katera so bile oprte njegove oči; in zdelo se je, da se bolj izgublja v sencah preteklosti kakor pa v meglah sedanosti. Sedaj, ko je bil tik pred ciljem, je mislil na prve korake dolge poti, ki ga čaka, na nepričakovane doživljaje; pogled na združitev, po kateri je tako hrepenel, se mu je sedaj, ko je bil tako blizu uresničenja, zdel čisto drugačen od onega, ki ga je bil zasanjal v času mandljevega cvetja in vrtnic, izletov po jezeru in planinah. Tedaj gotovo ni slutil, da se bo zgodilo skrivaj, s tolikimi težavami in v tolikih stiskah. In vendar, si je mislil sedaj, ako bi se poroka vršila javno, mirno, z vsem tistim običajnim uvodom, majhnih slavnosti, pogodeb, čestitk, obiskov, obedov, koliko bolj bi bilo vse to zoprno njegovi ljubezni kakor pa te ovire.

Zbudil ga je glas karavinskega upravitelja, ki mu je z vrta naznanjal, da Carabellijevi odhajata. Franco

je vedel, da se bo moral, če gre doli, opravičevati; zato je sklenil, da se ne pokaže. »Zakaj mu niste kroznika treščili v glavo?« je vpil božjepotni upravitelj skozi roki, ki jih je nastavljal k ustom. »Na glavo bi mu ga bili treščili!«

Nato je odšel in Franco je videl, da je brodar Carabellijevih stopal doli k obrežju, da pripravi čoln. Stopil je od okna ter se vdal prejšnjim mislim. Odprl je veliko omaro. Stal je pred njo in kakor zamišljen opazoval prsniček vezene srajce, na katerem so se svetlikali briljantni gumbi; ta prsniček je nekdanj nosil njegov oče pri svoji poroki. Franco se ni mogel sprijazniti z mislijo, da bi šel pred oltar brez vsakega znaka prazničnosti. Seveda pa tisto znamenje ne bi smelo biti preveč vidno. (Dalje sledi.)

Širite „Našo Stražo“!

Mizarskega učenca sprejme takoj Glaser Karel, mizarstvo, Hoče. 218

1—2 sobi z uporabo kuhinje v bližini parka se odda. Naslov v upravi lista. 216

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—1. 107

Izjava. Podpisani Hauptman Jožef, cestar v Jarenini, preklicujem vse žalitve kot neresnične napram posestnikom Korošec Andreju in Mikiš Jožefu, oba v Vukovskem dolu, ter Perko Juliju, delovodju na Pesniškem dvoru, in Korošec Ivanu, posestnikovemu sinu na Jareninskem vrhu ter se vsem imenovanim zahvaljujem, da niso napram meni sodnijsko nastopali. — Jareninski vrh, dne 3. maja 1925. Jožef Hauptman. 217

Pletene vrtno garniture in stojala z cvetličice

ima v največji zalogi

IGO BALOH

Maribor, Gosposka ul. 15

Kreditno društvo Mestne hranilnice v Mariboru

dovoljuje trgovske ter obrtne kredite po zelo nizki obrestni meri za sedaj 16 odstotkov proti vknjižbi ozi. menicam.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun po dogovorjeni obrestni meri, za katere jamči tudi Mestna hranilnica kot taka in konečno celo mesto z vso davčno močjo.

Podrobneje informacije je dobiti v društveni pisarni, palači Mestne hranilnice, to je Miklošičeva ulica 2 — pritriljeje na levo.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru,

Stolna ulica št. 6

T. Z. Z. N. Z.,

Stolna ulica št. 6

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.



Vrhunec fino mehanike. Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj. Večletno jamstvo. Brezkonkurenčni pisalni stroj sedanosti je edino

STOEWER-RECORD

LUD. BARAGA

Ljubljana, Selenburgova ulica 6/1.

Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih, razmnoževalnih strojev. Hektografični zvitki, barvni trakovi, ogljeni in povoščeni papir vedno v zalogi.

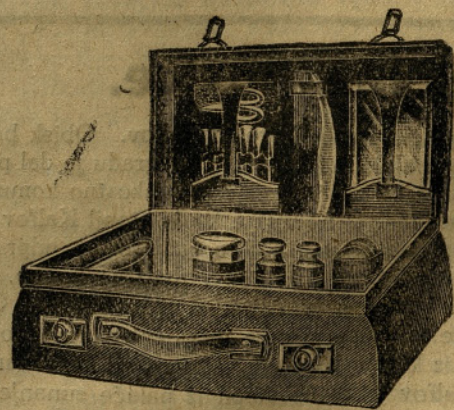
Anglo-Austrian banka limited podružnica Maribor

si dovoljuje naznaniti, da je preselila svoje podjetje iz Slovenske ulice št. 11 na

Aleksandrovo cesto št. 46

(v prejšnje prostore Centralne banke).

Predno odpotujete



preskrbite se z potnimi kovčeki, kasetami, necesari, torbami, listnicami, nahrbtniki i. t. d.

Vse to dobite v veliki izbiri in zmernih cenah samo pri

Ivan Kravos, Maribor,

Aleksandrova cesta 13. — Telefon 207